รายงานการดำเนินงานและการกำกับดูแลการจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ
สำหรับช่วงครึ่งหลังของปี 2566

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (“สำนักงาน ก.ล.ต.”) ขอเรียนเสนอรายงานการดำเนินงานและการกำกับดูแลการจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ สำหรับช่วงครึ่งหลังของปี 2566 ดังนี้

ข้อมูลสรุป

ประเทศไทยมีจำนวนผู้สูงวัยและสัดส่วนผู้สูงวัยต่อประชากรทั้งหมดเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2566 เป็นปีที่ประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์ โดยเป็นสังคมที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปเกินกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ และจะเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอด (super aged society) ในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า ขณะที่ความพร้อมทางการเงินของคนไทยที่จะสามารถพึ่งพาตนเองได้หลังเกษียณอายุกลับยังไม่มากพอ สำนักงาน ก.ล.ต. ได้ตระหนักถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการเตรียมความพร้อมรองรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อให้ผู้สูงอายุมีรายได้เพียงพอในการดำรงชีพในยามเกษียณอายุ โดยในครึ่งหลังของปี 2566 สำนักงาน ก.ล.ต. ยังคงเดินหน้าปรับปรุงพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2530 (“พ.ร.บ. กองทุนฯ”) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และได้เสนอหลักการและร่างกฎหมายต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2566 โดยมีหลักการที่สำคัญ คือ

(1) การรองรับพัฒนาการของโครงสร้างกองทุนสำรองเลี้ยงชีพและยกระดับธรรมาภิบาล

(2) การพัฒนากลไกในการคุ้มครองดูแลสิทธิประโยชน์ และสร้างความเป็นธรรมให้แก่สมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ รวมทั้งเพิ่มความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการเงินออม และ

(3) การกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และส่งเสริมให้เกิดความโปร่งใสในการกำกับดูแลกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และมีการตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจอย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ สำนักงาน ก.ล.ต. ยังได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลและการรายงานข้อมูลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเครื่องมือค้นหาและเปรียบเทียบ (comparison tool) สำหรับคณะกรรมการกองทุนและสมาชิกเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาคัดเลือกและตัดสินใจลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในช่วงครึ่งหลังของปี 2566 การขยายตัวของเศรษฐกิจไทยโดยรวมชะลอตัวลง และอัตราเงินเฟ้อปรับตัวลดลง ขณะที่ธุรกิจกองทุนสำรองเลี้ยงชีพมีทิศทางดีขึ้นต่อเนื่องแทบทุกด้าน ทั้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นจนกลับมามีจำนวนสูงสุดในรอบ 2 ปีครึ่ง จำนวนนายจ้างที่ให้ความสำคัญกับการจัดให้มีสวัสดิการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเพิ่มขึ้น รวมถึงการเติบโตของมูลค่าเงินกองทุนสวนทางกับการปรับตัวลดลงของดัชนีตลาดหลักทรัพย์ และแม้จำนวนกองทุนโดยรวมจะลดลง แต่เป็นผลจากการปรับเปลี่ยนประเภทกองทุนเพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกในการลงทุนให้แก่สมาชิกและลดต้นทุนการบริหารจัดการ อย่างไรก็ดี หากพิจารณาจำนวนสมาชิกเทียบกับแรงงาน

ภาคเอกชนในระบบ พบว่าความครอบคลุมของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (coverage) มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากช่วงก่อนหน้า แต่มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 16.7 สำหรับสัดส่วนนายจ้างที่มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพค่อนข้างทรงตัวคิดเป็นร้อยละ 4.4 ของนายจ้างทั้งหมด ซึ่งตัวเลขดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การออมเพื่อการเกษียณอายุผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพยังอยู่ในระดับต่ำ จึงควรได้รับการส่งเสริมเพื่อให้แรงงานภาคเอกชนในระบบของไทยมีเงินออมเพียงพอและสามารถพึ่งพาตนเองได้ในยามเกษียณอายุ

1. สถานะของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

	ณ 31 ธ.ค. 66	ณ 30 มิ.ย. 66	เปลี่ยนแปลง 6 เดือน		ค่าเฉลี่ย 3 ปี ย้อนหลัง
มูลค่าเงินกองทุน (ล้านบาท)	1,421,986	1,386,695	35,291	2.5%	4.4%
จำนวนกองทุน (กอง)	359	361	-2	-0.6%	-0.8%
จำนวนนายจ้าง (ราย)	22,821	22,549	272	1.2%	4.6%
จำนวนสมาชิก (คน)	2,916,700	2,904,799	11,901	0.4%	-0.1%

1.1 มูลค่าทรัพย์สินสุทธิและจำนวนกองทุน

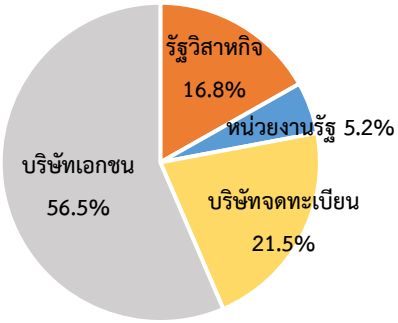
ณ 31 ธันวาคม 2566 ภาพรวมธุรกิจกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเติบโตขึ้นทั้งด้านมูลค่าทรัพย์สินสุทธิ (“NAV”) จำนวนนายจ้าง และจำนวนสมาชิก โดยมีจำนวนนายจ้าง 22,821 ราย และมีจำนวนสมาชิก 2.92 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.2 และร้อยละ 0.4 จากเดือนมิถุนายน 2566 ตามลำดับ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากนายจ้างให้ความสำคัญกับการมีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเป็นสวัสดิการให้แก่ลูกจ้างเพิ่มขึ้น และจำนวนลูกจ้างที่เข้ามาเป็นสมาชิกใหม่นั้นมีมากกว่าจำนวนสมาชิกที่สิ้นสมาชิกภาพ นอกจากนี้ แม้ว่ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพจะมีจำนวนกองทุนลดลง แต่ NAV กลับเพิ่มสูงขึ้นเป็น 1,421,986 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.5 จากเดือนมิถุนายน 2566 สะท้อนให้เห็นถึงความสนใจของนายจ้างและลูกจ้างในเรื่องของการออมเพื่อวัยเกษียณผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่มากขึ้น

ทั้งนี้ จำนวนกองทุนมีทั้งหมด 359 กองทุน ลดลง 2 กองทุนจากเดือนมิถุนายน 2566 โดยเป็นผลมาจากการจัดตั้งใหม่ 1 กองทุน ซึ่งเป็นกองทุนนายจ้างรายเดียวที่มีหลายนโยบาย (master single fund) และยกเลิก 3 กองทุน โดยเป็นการจดทะเบียนเลิกกองทุนกลุ่มบริษัทที่มีหลายนโยบาย (master group fund) 2 กองทุน และกองทุนกลุ่มบริษัทที่มีนโยบายเดียว (group fund) 1 กองทุน เพื่อเข้าร่วมในกองทุนกลุ่มบริษัทที่มีหลายนโยบายการลงทุน (master group fund) และกองทุนหลายนายจ้างที่มีหลายนโยบาย (master pooled fund) แทน ซึ่งเป็นการเพิ่มทางเลือกในการลงทุนให้แก่สมาชิกและลดต้นทุนการบริหารจัดการ

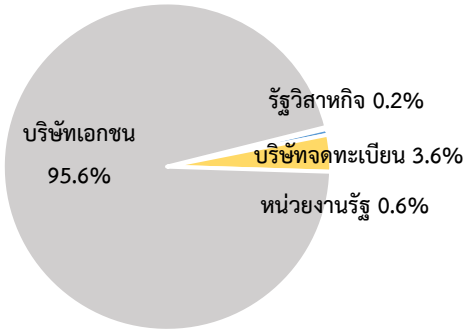
1.2 นายจ้างในกองทุน

ณ 31 ธันวาคม 2566 นายจ้างที่มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเป็นสวัสดิการให้แก่ลูกจ้างยังคงเพิ่มขึ้นต่อเนื่องโดยมีจำนวน 22,821 ราย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 4.4 ของนายจ้างทั้งหมด (นายจ้างที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คนขึ้นไปมีจำนวน 520,771 ราย[1]) และหากพิจารณากองทุนแบ่งตามประเภทนายจ้าง พบว่ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพของนายจ้างบริษัทเอกชนยังคงมีขนาดใหญ่สุดทั้งในด้าน NAV (สัดส่วนร้อยละ 56.5) และจำนวนนายจ้าง (สัดส่วนร้อยละ 95.6) ขณะที่กองทุนของนายจ้างรัฐวิสาหกิจและบริษัทจดทะเบียน แม้ว่ามีจำนวนนายจ้างที่น้อยกว่า (สัดส่วนร้อยละ 0.2 และร้อยละ 3.6 ตามลำดับ) แต่มีสัดส่วน NAV สูงถึงร้อยละ 38.3 ของ NAV ทั้งหมด (สัดส่วน NAV ของรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 16.8 และบริษัทจดทะเบียน ร้อยละ 21.5) ทั้งนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่าในช่วงครึ่งหลังของปี 2566 สัดส่วนจำนวนนายจ้างแบ่งตามประเภทนายจ้างมีสัดส่วนคงเดิม ขณะที่ NAV ของบริษัทเอกชนและบริษัทจดทะเบียนมีสัดส่วนที่เพิ่มสูงขึ้น

สัดส่วน NAV
แบ่งตามประเภทนายจ้าง

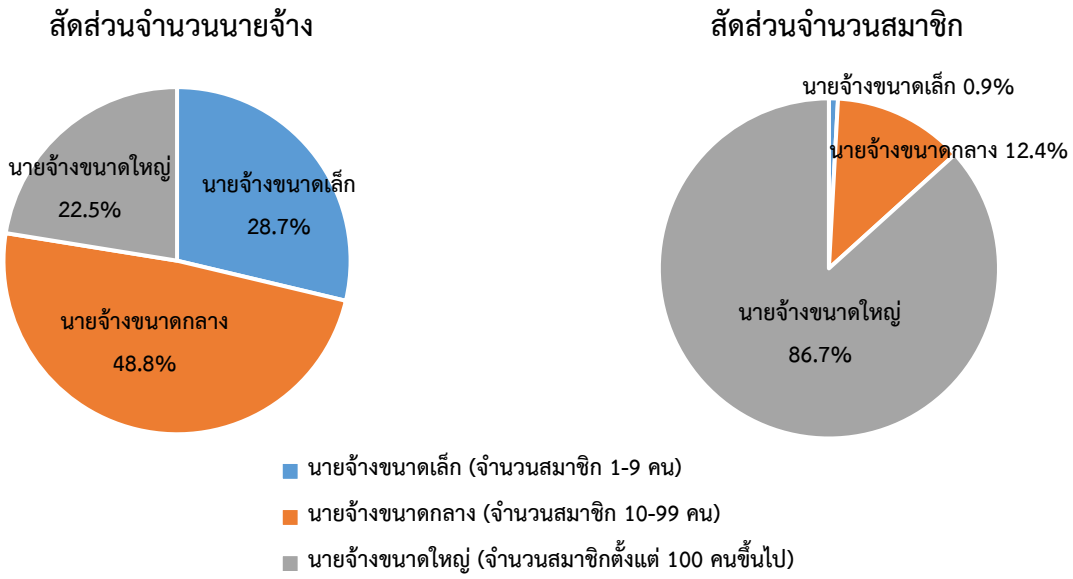

สัดส่วนจำนวนนายจ้าง
แบ่งตามประเภทนายจ้าง

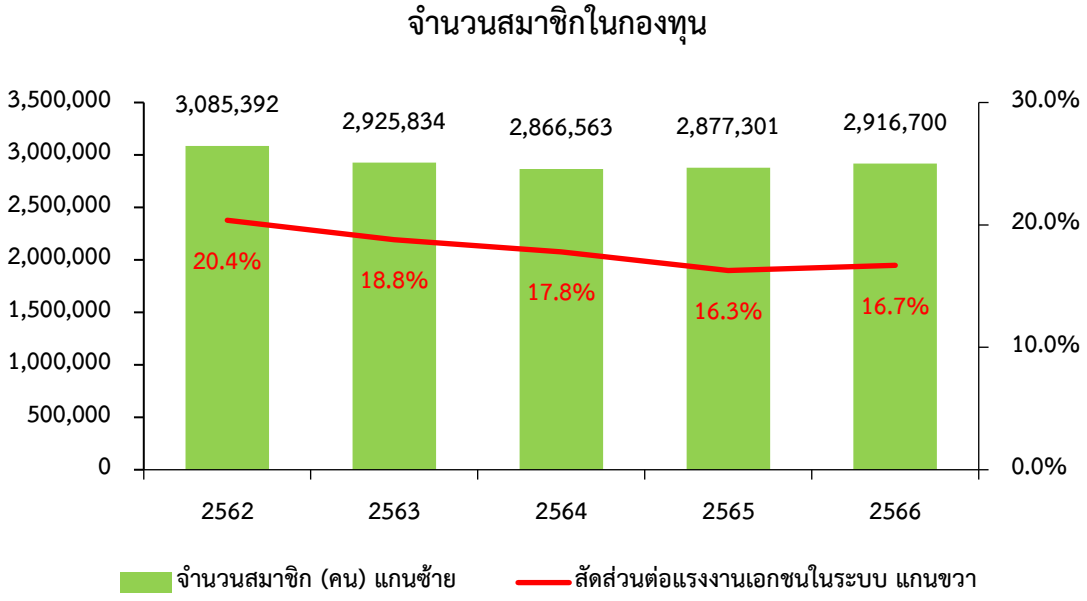
หากพิจารณานายจ้างในกองทุนแบ่งตามจำนวนสมาชิกแล้ว พบว่าร้อยละ 48.8 หรือเกือบครึ่งหนึ่งยังคงเป็นกองทุนของนายจ้างขนาดกลาง (มีสมาชิก 10-99 คน) ขณะที่นายจ้างขนาดใหญ่ (มีสมาชิกตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป) แม้มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 22.5 แต่ครอบคลุมจำนวนสมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 86.7 และตั้งแต่สิ้นเดือนมิถุนายนปี 2566 พบว่านายจ้างขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.1 ร้อยละ 2.0 และร้อยละ 2.3 ตามลำดับ

[1] ที่มา สำนักงานประกันสังคม, ข้อมูลจำนวนสถานประกอบการและผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม เดือนธันวาคม 2566, จาก 92e7e52994a15726a67bd29a51be20ef.pdf (sso.go.th) (สืบค้นเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2566)

1.3 สมาชิกในกองทุน

ณ 31 ธันวาคม 2566 สมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพมีจำนวน 2,916,700 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.4 จากเดือนมิถุนายน 2566 ซึ่งนับเป็นการเพิ่มขึ้นต่อเนื่องนับตั้งแต่ช่วงครึ่งหลังของปี 2565 อย่างไรก็ดี แม้ว่าจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้น แต่หากพิจารณาความครอบคลุมของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเทียบกับแรงงานภาคเอกชนในระบบ (coverage) ซึ่งมีจำนวนกว่า 17.4 ล้านคน แล้วพบว่า มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 16.7 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากเดือนมิถุนายน 2566 ที่มีสัดส่วนร้อยละ 16.4

1.4 ภาพรวมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพแบ่งตามประเภทกองทุน

เมื่อพิจารณาภาพรวมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพแบ่งตามประเภทกองทุนแล้ว พบว่า กองทุนกลุ่มบริษัทที่มีหลายนโยบาย (“master group fund”) เป็นกองทุนที่มีขนาดใหญ่สุดทั้งในด้าน NAV และจำนวนกองทุน โดย ณ 31 ธันวาคม 2566 มี NAV 521,257.5 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 36.7 และมีจำนวน 110 กองทุน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30.6 ส่วนกองทุนหลายนายจ้างที่มีหลายนโยบาย (“master pooled fund”) เป็นกองทุนที่มีขนาดใหญ่สุดในด้านจำนวนนายจ้างและจำนวนสมาชิก โดยมีจำนวนนายจ้าง 19,145 ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 83.9 และมีจำนวนสมาชิก 1,619,203 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 55.5 ทั้งนี้ NAV ของกองทุนประเภทหลายนโยบาย (“master fund”) มีการเติบโตอย่างชัดเจน โดยในช่วง 5 ปีย้อนหลัง master group fund และ master pooled fund เติบโตเฉลี่ยร้อยละ 4.2 และร้อยละ 9.8 ตามลำดับ รวมถึง master single fund เติบโตเฉลี่ยร้อยละ 5.4 สะท้อนให้เห็นว่านายจ้างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้สมาชิกมีทางเลือกในการลงทุน ขณะที่กองทุนประเภทที่มีนโยบายการลงทุนเดียวมี NAV ปรับตัวลดลง โดยในช่วง 5 ปีย้อนหลัง NAV ของกองทุนนายจ้างรายเดียวที่มีนโยบายเดียว (single fund) ลดลงเฉลี่ยร้อยละ 22.4 และ NAV ของกองทุนกลุ่มบริษัทที่มีนโยบายเดียว (group fund) ลดลงเฉลี่ยร้อยละ 4.2

ประเภทกองทุน	NAV (ล้านบาท)	อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยย้อนหลัง 5 ปี	จำนวนกองทุน (กอง)	จำนวนนายจ้าง (ราย)	จำนวนสมาชิก (คน)
กองทุนนายจ้างรายเดียวที่มีนโยบายเดียว (single fund)	15,574.9	-22.4%	49	49	32,740
กองทุนนายจ้างรายเดียวที่มีหลายนโยบาย (master single fund)	257,650.5	5.4%	64	61	281,282
กองทุนกลุ่มบริษัทที่มีนโยบายเดียว (group fund)	65,348.3	-4.2%	94	1,038	241,095
กองทุนกลุ่มบริษัทที่มีหลายนโยบาย (master group fund)	521,257.5	4.2%	110	1,153	557,444
กองทุนหลายนายจ้างที่มีนโยบายเดียว (pooled fund)	46,949.7	-0.8%	20	1,795	184,936
กองทุนหลายนายจ้างที่มีหลายนโยบาย (master pooled fund)	515,205.6	9.8%	22	19,145	1,619,203

2. บริษัทจัดการ

ณ ธันวาคม 2566 บริษัทจัดการ (“บลจ.”) ที่บริหารกองทุนสำรองเลี้ยงชีพมีจำนวน 17 แห่ง โดยมีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

2.1 บริษัทจัดการที่มีส่วนแบ่งการตลาดโดยรวมสูงสุด 5 อันดับแรก (กองทุนทุกประเภท)

บลจ. ที่มีมูลค่าทรัพย์สินสุทธิภายใต้การจัดการสูงสุด 5 อันดับแรก มี NAV รวม 965,277 ล้านบาท คิดเป็นส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 67.8 ของ NAV ทั้งหมด มีจำนวนกองทุนภายใต้การบริหารจัดการ 253 กองทุน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 70.5 มีจำนวนนายจ้าง 14,567 ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 63.8 และจำนวนสมาชิก 2,313,238 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 79.3 สะท้อนให้เห็นถึงการให้บริการที่กระจุกตัวอยู่ที่ บลจ. น้อยราย ทั้งนี้ บลจ. 5 อันดับแรกข้างต้นครองส่วนแบ่งการตลาดสูงสุดต่อเนื่องจากปี 2563 โดยแต่ละแห่งมี NAV และจำนวนกองใกล้เคียงกับงวดเดือนมิถุนายน 2566

2.2 บริษัทจัดการที่มีส่วนแบ่งการตลาดสูงสุด 5 อันดับแรก (เฉพาะ pooled fund และ master pooled fund)

บลจ. ที่บริหารกอง pooled fund และ master pooled fund ที่มี NAV ภายใต้การจัดการสูงสุด 5 อันดับแรก มี NAV รวม 424,245 ล้านบาท คิดเป็นส่วนแบ่งการตลาดรวมร้อยละ 75.5 ของ NAV ทั้งหมดของกองทุนประเภทนี้ มีจำนวนกองทุนที่ให้บริการ 19 กองทุน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 45.2 ของจำนวนกองทุนประเภทนี้ทั้งหมด โดยครอบคลุมจำนวนนายจ้างและจำนวนสมาชิกในสัดส่วนร้อยละ 75.2 และร้อยละ 77.2 ตามลำดับ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ามีการกระจุกตัวของ บลจ. ที่ให้บริการกองทุนประเภทนี้

3. การลงทุนของกองทุนแยกตามประเภททรัพย์สิน

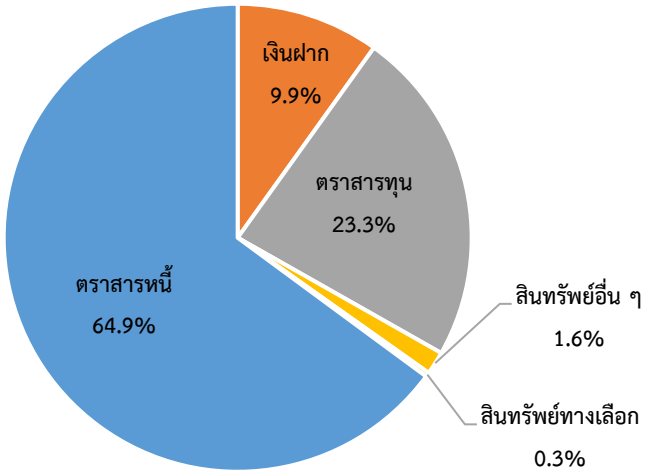
3.1 ภาพรวมการลงทุน

ณ 31 ธันวาคม 2566 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพมีมูลค่าเงินลงทุน 1,432,284 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากเดือนมิถุนายน 2566 ร้อยละ 2.3 โดยกลุ่มสินทรัพย์ที่มีการลงทุนในสัดส่วนสูงที่สุด ยังคงเป็นกลุ่มสินทรัพย์ที่มีรายได้จากดอกเบี้ยและเงินฝากที่ร้อยละ 74.8 (กลุ่มเงินฝากสัดส่วนร้อยละ 9.9 และกลุ่มตราสารหนี้ร้อยละ 64.9) เทียบกับร้อยละ 74.9 เมื่อเดือนมิถุนายน 2566 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณามูลค่า NAV พบว่ากลุ่มสินทรัพย์ทุกประเภทมี NAV เพิ่มขึ้น โดยกลุ่มเงินฝากและกลุ่มตราสารหนี้มีมูลค่าเงินลงทุนเพิ่มขึ้นสูงสุดที่ 1.4 หมื่นล้านบาท และ 0.9 หมื่นล้านบาท ตามลำดับ

ในด้านการลงทุนต่างประเทศ ณ เดือนธันวาคม 2566 มีมูลค่า 24,055 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.4 จากเดือนมิถุนายน 2566 ซึ่งเป็นอัตราที่เพิ่มขึ้นมากกว่าการเพิ่มขึ้นของมูลค่าการลงทุนโดยรวม อย่างไรก็ดี สัดส่วนมูลค่าการลงทุนต่างประเทศเมื่อเทียบกับมูลค่าการลงทุนทั้งหมดอยู่ที่ร้อยละ 1.7 ใกล้เคียงกับเดือนมิถุนายน 2566 ทั้งนี้ การลงทุนส่วนใหญ่ยังคงเป็นการลงทุนผ่านหน่วยลงทุนต่างประเทศ ซึ่งมีสัดส่วน

ร้อยละ 89.5 ของการลงทุนต่างประเทศทั้งหมด ลดลงจากสัดส่วนร้อยละ 90.1 เมื่อเดือนมิถุนายน 2566 โดยส่วนใหญ่เป็นการลงทุนผ่านหน่วยลงทุนตราสารทุนและหน่วยลงทุนตราสารหนี้ ที่ร้อยละ 63.6 และร้อยละ 12.5 ของมูลค่าการลงทุนต่างประเทศ ตามลำดับ ขณะที่การลงทุนผ่านหน่วยลงทุนอสังหาริมทรัพย์และหน่วยลงทุนกลุ่มสินทรัพย์อื่นมีสัดส่วนเป็นร้อยละ 4.7 และร้อยละ 6.3 ของมูลค่าการลงทุนต่างประเทศ ตามลำดับ โดยมูลค่าเงินลงทุนในหน่วยลงทุนอสังหาริมทรัพย์ในต่างประเทศเพิ่มขึ้นจากเดือนมิถุนายน 2566 ถึงร้อยละ 34.8

การลงทุนของกองทุนแยกตามประเภทสินทรัพย์

3.2 การลงทุนแยกตามประเภทสินทรัพย์

การลงทุนในสินทรัพย์สำคัญมีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

(1) การลงทุนในตราสารหนี้

ณ 31 ธันวาคม 2566 มูลค่าการลงทุนในตราสารหนี้คิดเป็นร้อยละ 64.9 ของ NAV โดยส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในตราสารหนี้ที่มีความเสี่ยงต่ำ กล่าวคือ เป็นการลงทุนในพันธบัตร ตั๋วเงินคลัง และตราสารหนี้ที่กระทรวงการคลังค้ำประกัน ร้อยละ 24.8 ของ NAV และแม้มีการลงทุนในหุ้นกู้เอกชนและพันธบัตรที่กระทรวงการคลังไม่ได้ค้ำประกัน ร้อยละ 29.0 ของ NAV แต่เกือบทั้งหมดเป็นหุ้นกู้ที่มีอันดับความน่าเชื่อถือในระดับที่ลงทุนได้ (“investment grade”) ขณะที่การลงทุนในหุ้นกู้ที่มีระดับความน่าเชื่อถือต่ำกว่าที่ลงทุนได้ (“non-investment grade”) และหุ้นกู้ที่ไม่ได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ (“unrated”) มีสัดส่วนรวมกันร้อยละ 0.1 ของ NAV ทั้งหมด เป็นหุ้นกู้ที่ออกเสนอขายในประเทศ

สำหรับการลงทุนในตั๋วแลกเงินและตั๋วสัญญาใช้เงิน (“P/N”) ปรับตัวลดลงร้อยละ 16.3 จากเดือนมิถุนายน 2566 โดยมีสัดส่วนเทียบกับมูลค่าการลงทุนรวมลดลงเล็กน้อยจากร้อยละ 0.5 เป็นร้อยละ 0.3 ของ NAV ซึ่งทั้งหมดเป็นตั๋วที่ออกในประเทศ และทั้งหมดเป็นตั๋วที่มีอันดับความน่าเชื่อถือในระดับ investment grade

(2) การลงทุนในตราสารทุน

มูลค่าการลงทุนในตราสารทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.0 จากเดือนมิถุนายน 2566 โดยเป็นการเพิ่มขึ้นของการลงทุนตราสารทุนในประเทศ อย่างไรก็ดี สัดส่วนการลงทุนในตราสารทุนเทียบกับมูลค่าการลงทุนรวมยังคงเดิมที่ร้อยละ 23.3 ของ NAV ทั้งนี้ การลงทุนในตราสารทุนส่วนใหญ่เป็นการลงทุนตรงที่สัดส่วนร้อยละ 16.6 ของ NAV โดยลงทุนในหุ้นกลุ่ม SET 50 เป็นหลัก ส่วนการลงทุนในหน่วยลงทุนตราสารทุนมีสัดส่วนร้อยละ 6.7 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหน่วยลงทุนตราสารทุนในประเทศ

(3) การฝากเงิน

ณ เดือนธันวาคม 2566 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพมียอดเงินฝากธนาคารและบัตรเงินฝากเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.0 จากเดือนมิถุนายน 2566 ส่งผลให้มีสัดส่วนเทียบกับมูลค่าการลงทุนรวมปรับตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 9.1 เป็นร้อยละ 9.9 ของ NAV โดยการฝากเงินเกือบทั้งหมดเป็นเงินฝากในประเทศ

(หน่วย: ล้านบาท)

	ณ 31 ธ.ค. 66		ณ 30 มิ.ย. 66		เปลี่ยนแปลง	
	มูลค่า	% NAV	มูลค่า	% NAV	มูลค่า	%
1. กลุ่มเงินฝาก	**141,369**	**9.9%**	**127,388**	**9.1%**	**13,981**	**11.0%**
- เงินฝากธนาคาร บัตรเงินฝาก (ในประเทศ)	140,963	9.9%	127,336	9.1%	13,627	10.7%
- เงินฝากธนาคาร บัตรเงินฝาก (ต่างประเทศ)	406	0.0%	52	0.0%	354	680.8%
2. กลุ่มตราสารหนี้	**930,714**	**64.9%**	**921,231**	**65.8%**	**9,483**	**1.0%**
2.1 ลงทุนตรง	**771,797**	**53.8%**	**772,677**	**55.2%**	**-880**	**-0.1%**
(1) ตั๋วแลกเงิน ตั๋วสัญญาใช้เงิน	5,472	0.3%	6,534	0.5%	-1,062	-16.3%
- ในประเทศ	5,472	0.3%	6,102	0.4%	-630	-10.3%
- ต่างประเทศ	0	0.0%	432	0.1%	-432	-100.0%
(2) พันธบัตร ตั๋วเงินคลัง ตราสารหนี้ที่กระทรวงการคลังค้ำประกัน	350,883	24.5%	363,140	25.9%	-12,257	-3.4%
- ในประเทศ	350,471	24.5%	363,140	25.9%	-12,669	-3.5%
- ต่างประเทศ	412	0.0%	0	0.0%	412	-
(3) หุ้นกู้[2]	415,442	29.0%	403,003	28.8%	12,439	3.1%
Financial Institution	114,969	8.0%	110,135	7.9%	4,834	4.4%
- ในประเทศ	113,840	7.9%	109,263	7.8%	4,577	4.2%
• Investment grade	113,840	7.9%	109,263	7.8%	4,577	4.2%
• Non-investment grade	0	0.0%	0	0.0%	-	-
• Unrated	0	0.0%	0	0.0%	-	-

[2] สินทรัพย์ประเภทหุ้นกู้ รวมถึงพันธบัตรที่กระทรวงการคลังไม่ได้ค้ำประกัน

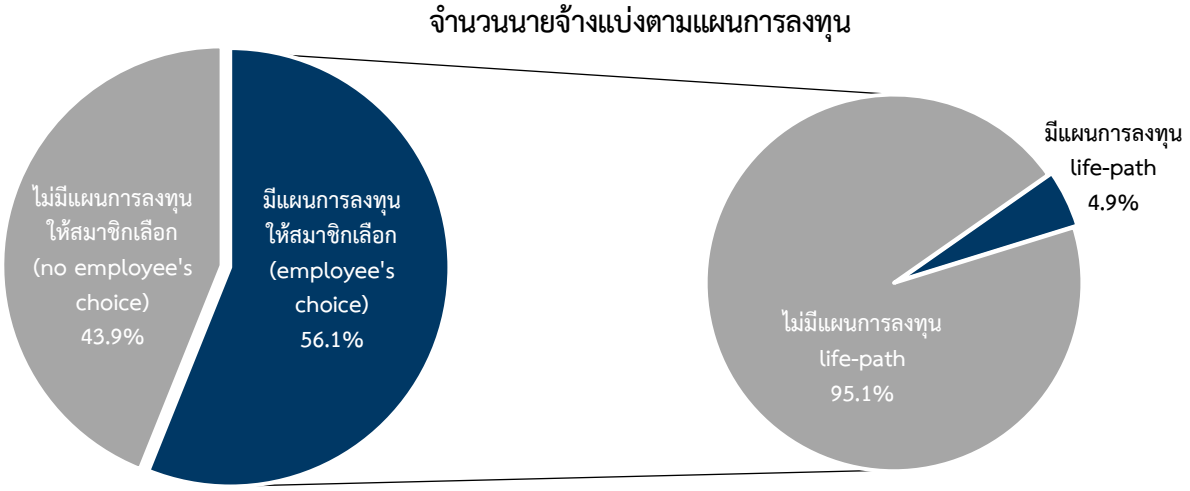
	ณ 31 ธ.ค. 66		ณ 30 มิ.ย. 66		เปลี่ยนแปลง	
	มูลค่า	% NAV	มูลค่า	% NAV	มูลค่า	%
- ต่างประเทศ	1,129	0.1%	872	0.1%	257	29.5%
• Investment grade	1,129	0.1%	872	0.1%	257	29.5%
• Non-investment grade	0	0.0%	0	0.0%	-	-
• Unrated	0	0.0%	0	0.0%	-	-
Corporate	300,473	21.0%	292,868	20.9%	7,605	2.6%
- ในประเทศ	300,473	21.0%	292,794	20.9%	7,679	2.6%
• Investment grade	299,322	20.9%	291,777	20.8%	7,545	2.6%
• Non-investment grade	22	0.0%	22	0.0%	0	0.0%
• Unrated	1,129	0.1%	995	0.1%	134	13.5%
- ต่างประเทศ	0	0.0%	74	0.0%	-74	-100.0%
• Investment grade	0	0.0%	74	0.0%	-74	-100.0%
• Non-investment grade	0	0.0%	0	0.0%	-	-
• Unrated	0	0.0%	0	0.0%	-	-
2.2 ลงทุนผ่านหน่วยลงทุน	**158,917**	**11.1%**	**148,554**	**10.6%**	**10,363**	**7.0%**
(1) หน่วยลงทุนตราสารหนี้	158,917	11.1%	148,554	10.6%	10,363	7.0%
- ในประเทศ	155,921	10.9%	145,915	10.4%	10,006	6.9%
- ต่างประเทศ	2,996	0.2%	2,639	0.2%	357	13.5%
3. กลุ่มตราสารทุน	**333,379**	**23.3%**	**326,738**	**23.3%**	**6,641**	**2.0%**
3.1 ลงทุนตรง	**237,085**	**16.6%**	**235,638**	**16.8%**	**1,447**	**0.6%**
(1) หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ และใบสำคัญแสดงสิทธิ	237,085	16.6%	235,638	16.8%	1,447	0.6%
- ในประเทศ	237,085	16.6%	235,595	16.8%	1,490	0.6%
• SET 50	197,923	13.9%	194,331	13.9%	3,592	1.8%
• SET 51-100	29,626	2.1%	26,526	1.9%	3,100	11.7%
• Non-SET 100	7,650	0.5%	12,991	0.9%	-5,341	-41.1%
• MAI	1,738	0.1%	1,598	0.1%	140	8.8%
• Non-listed	148	0.0%	149	0.0%	-1	-0.7%
- ต่างประเทศ	0	0.0%	43	0.0%	-43	-100.0%
3.2 ลงทุนผ่านหน่วยลงทุน	**96,294**	**6.7%**	**91,100**	**6.5%**	**5,194**	**5.7%**
(1) หน่วยลงทุนตราสารทุน	96,294	6.7%	91,100	6.5%	5,194	5.7%
- ในประเทศ	81,006	5.7%	76,847	5.5%	4,159	5.4%
- ต่างประเทศ	15,288	1.0%	14,253	1.0%	1,035	7.3%

	ณ 31 ธ.ค. 66		ณ 30 มิ.ย. 66		เปลี่ยนแปลง	
	มูลค่า	% NAV	มูลค่า	% NAV	มูลค่า	%
4. กลุ่มสินทรัพย์ทางเลือก	**3,970**	**0.3%**	**3,208**	**0.2%**	**762**	**23.8%**
4.1 ลงทุนผ่านกองทุน	**2,372**	**0.2%**	**1,888**	**0.1%**	**484**	**25.6%**
(1) กองทรัสต์	2,372	0.2%	1,888	0.1%	484	25.6%
- ในประเทศ	1,780	0.1%	1,693	0.1%	87	5.1%
- ต่างประเทศ	592	0.0%	195	0.0%	397	203.6%
4.2 ลงทุนผ่านหน่วยลงทุน	**1,598**	**0.1%**	**1,320**	**0.1%**	**278**	**21.1%**
(1) หน่วยลงทุนอสังหาริมทรัพย์	1,598	0.1%	1,320	0.1%	278	21.1%
- ในประเทศ	475	0.0%	487	0.0%	-12	-2.5%
- ต่างประเทศ	1,123	0.0%	833	0.1%	290	34.8%
5. กลุ่มสินทรัพย์อื่น[3]	**22,852**	**1.6%**	**21,557**	**1.5%**	**1,295**	**6.0%**
5.1 ลงทุนตรง	**862**	**0.0%**	**437**	**0.0%**	**425**	**97.3%**
- ในประเทศ	279	0.0%	0	0.0%	279	-
- ต่างประเทศ	583	0.0%	437	0.0%	146	33.4%
5.2 ลงทุนผ่านหน่วยลงทุน	**9,773**	**0.7%**	**9,804**	**0.7%**	**-31**	**-0.3%**
- ในประเทศ	8,247	0.6%	8,429	0.6%	-182	-2.2%
- ต่างประเทศ	1,526	0.1%	1,375	0.1%	151	11.0%
5.3 รายการค้างรับ/เงินสดย่อย	**12,217**	**0.9%**	**11,316**	**0.8%**	**901**	**8.0%**
มูลค่าเงินลงทุนทั้งหมด	**1,432,284**	**100.0%**	**1,400,122**	**100.0%**	**32,162**	**2.3%**

4. แผนการลงทุนของกองทุนรายนายจ้าง

ณ 31 ธันวาคม 2566 นายจ้างที่จัดให้มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่มีแผนการลงทุนให้สมาชิกเลือก (employee's choice) มีสัดส่วนร้อยละ 56.1 ของนายจ้างทั้งหมด ซึ่งลดลงจากเดือนมิถุนายน 2566 ที่มีสัดส่วนร้อยละ 61.0 อย่างไรก็ดี นายจ้างเหล่านี้เลือกใช้กองทุนที่มีนโยบายสมดุลตามอายุ ("life-path") ร้อยละ 4.9 ของนายจ้างที่มีแผนการลงทุนให้สมาชิกเลือก ซึ่งเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากช่วงกลางปี 2566 ที่มีสัดส่วนร้อยละ 4.6 ของนายจ้างที่มีแผนการลงทุนให้สมาชิกเลือก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าแผนการลงทุนแบบ life-path ยังไม่ได้รับความนิยมมากนัก อย่างไรก็ดี สำนักงาน ก.ล.ต. ได้เสนอปรับปรุง พ.ร.บ. กองทุนฯ โดยหนึ่งในหลักการที่เสนอครอบคลุมเรื่องการมีกลไกที่ช่วยให้สมาชิกมีนโยบายการลงทุนที่เหมาะสม โดยกำหนดนโยบายการลงทุนสำหรับลูกจ้างที่ไม่แสดงเจตนาเลือก (default portfolio) ให้เป็นนโยบายที่คำนึงถึงความสมดุลระหว่างความเพียงพอของเงินออมรองรับการเกษียณ และระดับความเสี่ยงของการลงทุนตามที่นายทะเบียนประกาศกำหนดซึ่งอาจรวมถึง life-path หรือ target date

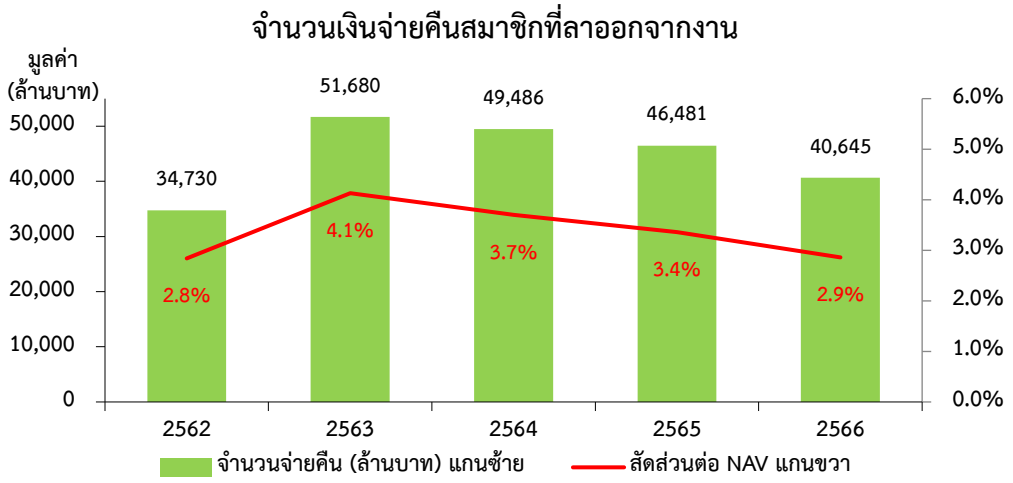
[3] สินทรัพย์อื่น เช่น สัญญาฟอร์เวิร์ด ตราสารหนี้ที่มีสัญญาซื้อขายล่วงหน้าแฝง (structured note) รายการค้างรับ และหน่วยลงทุนผสม เป็นต้น

5. การจัดการเงินของสมาชิกเมื่อสิ้นสมาชิกภาพ

5.1 การจ่ายเงินคืนสมาชิกที่ออกจากงาน

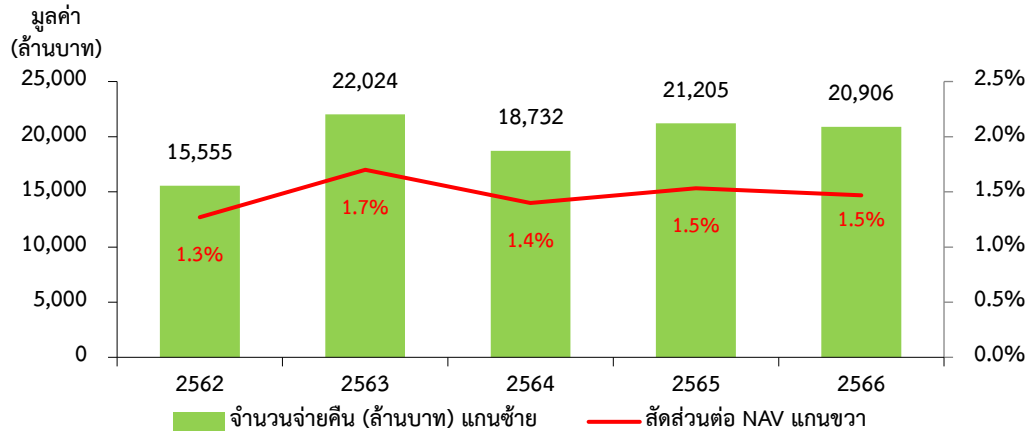
ในช่วงครึ่งหลังของปี 2566 มีสมาชิกออกจากงานและรับเงินออกจากกองทุนเป็นเงิน 16,787 ล้านบาท ส่งผลให้ทั้งปี 2566 มีเงินจ่ายออกรวม 40,645 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.9 ของ NAV ซึ่งลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมาที่มียอดจ่ายออก 46,481 ล้านบาท (ร้อยละ 3.4 ของ NAV) สะท้อนให้เห็นแนวโน้มที่ดีขึ้นภายหลังสถานการณ์โควิด-19 อย่างไรก็ดี สมาชิกที่ออกจากงานและรับเงินออกจากกองทุนดังกล่าว มีความเสี่ยงที่จะนำเงินที่ได้รับไปใช้จ่าย เนื่องจากเลือกที่จะนำเงินออกไปโดยไม่ออมต่ออันเป็นการไม่รักษาสิทธิประโยชน์ทางภาษีซึ่งส่งผลต่อการออมเพื่อการเกษียณในระยะยาว

5.2 การจ่ายเงินคืนสมาชิกที่ลาออกจากกองทุนแต่ไม่ลาออกจากงาน

ในช่วงครึ่งหลังของปี 2566 มีสมาชิกที่ลาออกจากกองทุนแต่ไม่ลาออกจากงานจำนวน 98,881 คน (ร้อยละ 3.4 ของสมาชิกทั้งหมด) โดยมีจำนวนเงินที่จ่ายคืนให้แก่สมาชิก 10,510 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.7 ของ NAV โดยมูลค่าดังกล่าวลดลงเมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนที่มีมูลค่าอยู่ที่ 10,733 ล้านบาท (ร้อยละ 0.8 ของ NAV) โดยจำนวนสมาชิกที่ลาออกจากกองทุนแต่ไม่ลาออกจากงานเพิ่มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงครึ่งแรกของปี 2566 ซึ่งมีสมาชิกลาออกจากกองทุนแต่ไม่ลาออกจากงานจำนวน 54,221 คน ทั้งนี้ สมาชิกดังกล่าวอาจไม่สามารถกลับมาเป็นสมาชิกกองทุนของนายจ้างรายนั้นได้อีกหากมีข้อบังคับกำหนดไว้ ทำให้สมาชิกกลุ่มนี้ไม่สามารถเก็บออมเพื่อการเกษียณได้อย่างต่อเนื่องและอาจส่งผลกระทบต่อความเพียงพอของเงินออมเพื่อการเกษียณได้

จำนวนเงินจ่ายคืนสมาชิกที่ลาออกจากกองแต่ไม่ลาออกจากงาน

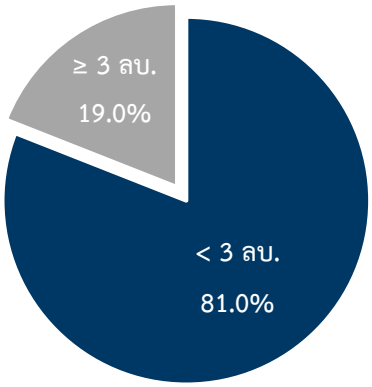

5.3 การจ่ายเงินให้แก่สมาชิกที่เกษียณอายุ

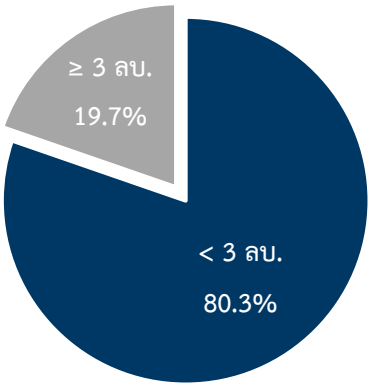
ในปี 2566 สมาชิกกองทุนเกษียณอายุมีจำนวนทั้งสิ้น 33,342 คน ส่วนใหญ่รับเงินออกจากกองทุนทั้งหมด (ร้อยละ 93.9) รองลงมาคือ คงเงิน (ร้อยละ 3.8) และรับเงินงวด (ร้อยละ 2.3) โดยสมาชิกเกษียณที่รับเงินออกทั้งหมดมีสัดส่วนมากขึ้นจากปี 2565 ที่มีสัดส่วนร้อยละ 80.9 ขณะที่สมาชิกเกษียณที่คงเงินมีสัดส่วนที่ลดลง ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการชะลอตัวของภาวะเศรษฐกิจในช่วงปีที่ผ่านมา ส่งผลให้สมาชิกมีความต้องการถือเงินสดเพิ่มมากขึ้นเพื่อรองรับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้ สมาชิกที่เกษียณอายุส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.0) ได้รับเงินน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3.1 ล้านบาทเมื่อเกษียณ[4] ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุดในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา โดยในปี 2563 ถึงปี 2565 มีค่าอยู่ที่ร้อยละ 79.2 76.9 และ 80.3 ตามลำดับ

[4] จากการประมาณการของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เมื่อปี 2565 พบว่า เงินออมขั้นต่ำที่ควรมี ณ วันเกษียณอายุ 60 ปี และใช้ไปจนถึงอายุ 90 ปี คือ 3.1 ล้านบาท ซึ่งเพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายเดือนละ 8,600 บาท

จำนวนเงินที่สมาชิกเกษียณอายุได้รับ ปี 2566

จำนวนเงินที่สมาชิกเกษียณอายุได้รับ ปี 2565

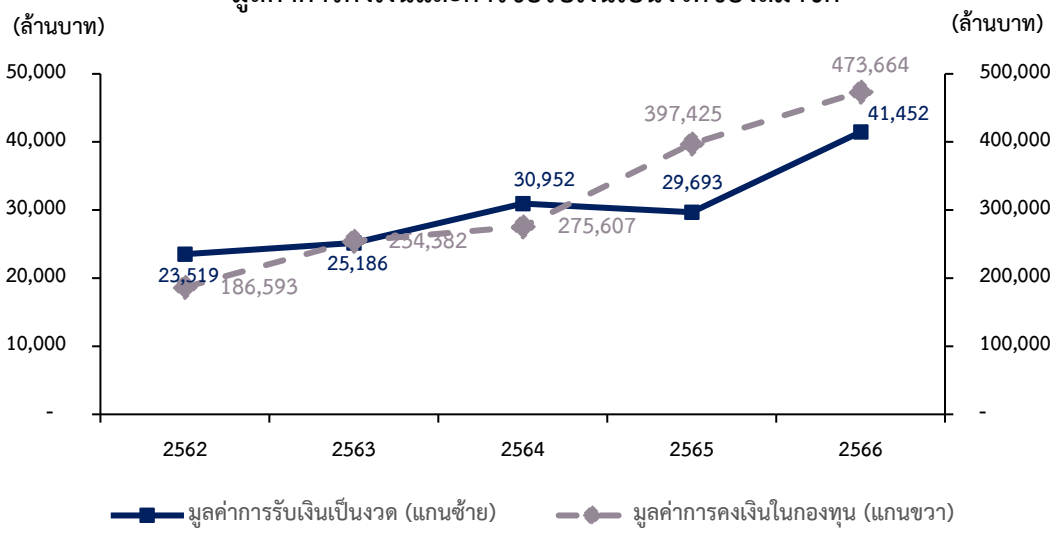

5.4 การบริหารจัดการเงินต่อเนื่องในกองทุน

(1) การคงเงินไว้ในกองทุนและการรับเงินจากกองทุนเป็นงวด

สมาชิกที่ออกจากงานและสมาชิกที่เกษียณอายุยังคงขอคงเงินและรับเงินจากกองทุนเป็นงวดอย่างต่อเนื่อง โดย ณ 31 ธันวาคม 2566 สมาชิกขอคงเงินไว้ในกองทุนมีมูลค่า 473,664 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 33.3 ของ NAV) เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.2 จากเดือนมิถุนายน 2566 ส่วนการขอรับเงินจากกองทุนเป็นงวดมีมูลค่า 41,452 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 2.9 ของ NAV) เพิ่มขึ้นร้อยละ 29.7 จากครึ่งแรกของปี 2566 แสดงให้เห็นว่าสมาชิกที่ออกจากงานและสมาชิกที่เกษียณอายุมีแนวโน้มคงเงินในกองทุนเพื่อลงทุนต่อเนื่อง

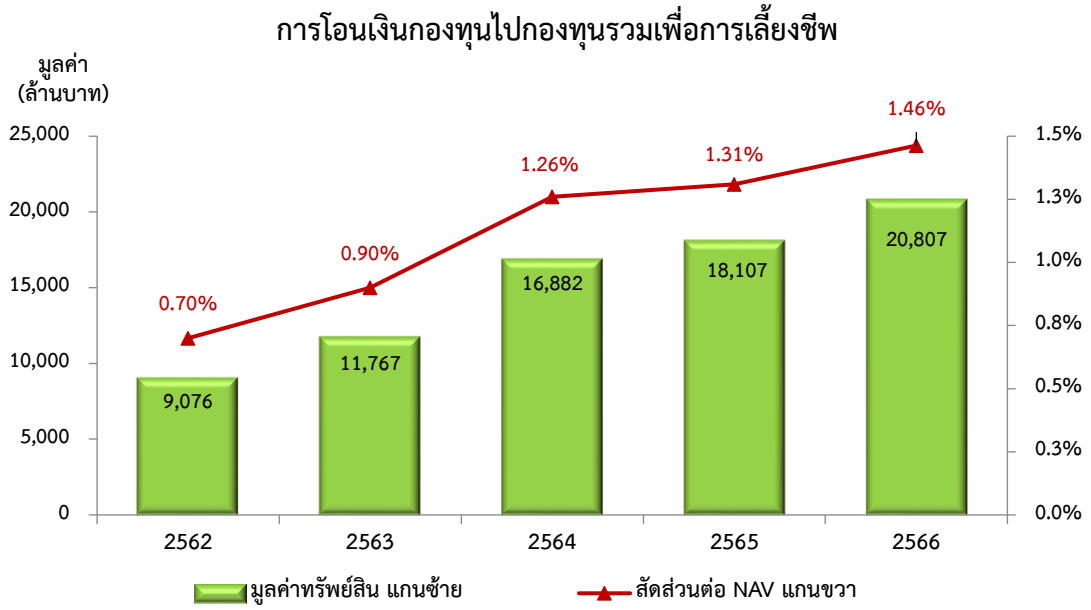
มูลค่าการคงเงินและการขอรับเงินเป็นงวดของสมาชิก

(2) การโอนเงินกองทุนไปกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF for PVD)

นับตั้งแต่ปี 2559 ซึ่งเป็นปีแรกที่ พ.ร.บ. กองทุนฯ เปิดให้สมาชิกที่สิ้นสมาชิกภาพจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพสามารถโอนเงินไปยังกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพที่รับโอนเงินจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (“RMF for PVD”) ได้ มีสมาชิกโอนเงินจากกองทุนไปกองทุน RMF for PVD เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงครึ่งหลังของปี 2566 มีสมาชิกโอนเงินไป RMF for PVD ทั้งสิ้น 1,931 คน ส่งผลให้ในปี 2566 มีเงินโอนไปทั้งสิ้น 20,807 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากสิ้นปี 2565 ร้อยละ 14.9 ทั้งนี้ เงินโอนไปยัง RMF for PVD ดังกล่าวมีสัดส่วนต่อ NAV เพิ่มขึ้นต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี 2559 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า สมาชิกยังคงให้ความสำคัญกับการรักษาสิทธิประโยชน์ทางภาษีและต้องการให้เงินออมเกิดการลงทุนอย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบันมีกองทุน RMF for PVD ให้สมาชิกสามารถเลือกลงทุนได้ทั้งหมด 187 กองทุน โดยแบ่งเป็นกองที่มีนโยบายการลงทุนในตราสารทุน 99 กองทุน ตราสารหนี้ 36 กองทุน นโยบายผสม 39 กองทุน และกองทุนอื่น ๆ เช่น กองทุนที่ลงทุนในทองคำและอสังหาริมทรัพย์ 13 กองทุน โดยในกองทุนดังกล่าวมีกองทุนที่เน้นลงทุนในต่างประเทศจำนวน 89 กองทุน มี บลจ. ที่บริหารจัดการจำนวน 10 แห่ง

6. การให้ความรู้เกี่ยวกับการออมการลงทุนในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

สำนักงาน ก.ล.ต. ยังคงเดินหน้าพัฒนากองทุนสำรองเลี้ยงชีพให้เป็นหลักประกันที่สำคัญในการรองรับการเกษียณสำหรับลูกจ้าง โดยในช่วงครึ่งหลังของปี 2566 สำนักงาน ก.ล.ต. ได้จัดทำและเผยแพร่บทความและอินโฟกราฟิกเกี่ยวกับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่เป็นประโยชน์และสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เว็บไซต์ www.ThaiPVD.com เป็นศูนย์กลางความรู้และข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะลูกจ้างทั้งที่เป็นสมาชิกกองทุนและที่ยังไม่ได้เป็นสมาชิก ซึ่งมีบทความจำนวน 6 เรื่อง ได้แก่

(1) มือขวาของคุณคือใคร เมื่อเริ่มคิดมีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (กรกฎาคม)

(2) บทบาทบริษัทจัดการ สะท้อนทุกบททุกบาทกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (สิงหาคม)

(3) เงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพทั้งชีวิต ... อย่าปล่อยให้มิจฉาชีพมาหลอกไป (กันยายน)

(4) กระซับสัดส่วนกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเมื่อใกล้เกษียณ (ตุลาคม)

(5) ทางเลือกในการบริหารเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพหลังเกษียณ (พฤศจิกายน)

(6) เงินที่ได้รับจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ คำนวณภาษีอย่างไร (ธันวาคม)

ทั้งนี้ กลุ่มเป้าหมายและผู้สนใจสามารถค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์และสามารถนำสื่อให้ความรู้ต่าง ๆ ที่สำนักงาน ก.ล.ต. ได้จัดทำและเผยแพร่ อาทิ คลิปวิดีโอและอินโฟกราฟิก ไปใช้ประโยชน์ต่อได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย

7. การดำเนินการที่สำคัญเพื่อพัฒนากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

ในช่วงครึ่งหลังของปี 2566 สำนักงาน ก.ล.ต. ได้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพในด้านต่าง ๆ โดยให้สอดรับกับพัฒนาการของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่เปลี่ยนแปลงไป สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของภาคธุรกิจและผู้ที่เกี่ยวข้อง มีกลไกในการคุ้มครองดูแลสิทธิประโยชน์ของสมาชิก และให้กองทุนสำรองเลี้ยงชีพเป็นช่องทางการออมการลงทุนเพื่อการเกษียณได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

7.1 การปรับปรุง พ.ร.บ. กองทุนฯ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

สำนักงาน ก.ล.ต. ยังคงดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสนอปรับปรุง พ.ร.บ. กองทุนฯ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ โดยหลังจากสำนักงาน ก.ล.ต. ได้เปิดรับฟังความคิดเห็นต่อหลักการและร่างกฎหมายในการปรับปรุง พ.ร.บ. กองทุนฯ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2566 ถึงวันที่ 4 มีนาคม 2566 สำนักงาน ก.ล.ต. ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงร่างกฎหมายเพิ่มเติมเพื่อให้ร่างกฎหมายมีความสมบูรณ์และเหมาะสมมากยิ่งขึ้น รวมถึงการกำหนดบทเฉพาะกาลเพื่อรองรับให้กองทุนสำรองเลี้ยงชีพซึ่งจัดตั้งขึ้นมาก่อนกฎหมายที่ปรับปรุงแก้ไขมีผลใช้บังคับสามารถดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมายใหม่ได้โดยยังคงความเป็นนิติบุคคลและไม่กระทบสิทธิของสมาชิก

สำนักงาน ก.ล.ต. ได้นำร่างกฎหมายและหลักการที่ปรับปรุงเพิ่มเติมเปิดรับฟังความคิดเห็นต่อสาธารณะ เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2566 ถึงวันที่ 3 ธันวาคม 2566 รวมทั้งจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นเฉพาะกลุ่มจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2566 และภายหลังการปิดรับฟังความคิดเห็น สำนักงาน ก.ล.ต. ได้จัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและเผยแพร่บนเว็บไซต์ พร้อมทั้งนำผลการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงร่างกฎหมายให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จากนั้น สำนักงาน ก.ล.ต. จึงได้เสนอหลักการและร่างกฎหมายในการปรับปรุง พ.ร.บ. กองทุนฯ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2566 โดยมีหลักการสำคัญซึ่งแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

(1) การรองรับพัฒนาการของโครงสร้างกองทุนสำรองเลี้ยงชีพและยกระดับธรรมาภิบาล (governance) ของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ โดยปรับปรุงกฎหมายให้รองรับโครงสร้างของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพประเภทกองทุนหลายนายจ้างซึ่ง บลจ. เป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งขึ้น (pooled fund และ master pooled fund) เพื่อให้การบริหารจัดการเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ดำเนินการต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติมากขึ้น

(2) การพัฒนากลไกในการคุ้มครองดูแลสิทธิประโยชน์ และสร้างความเป็นธรรมให้แก่สมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ รวมทั้งเพิ่มความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการเงินออม เช่น การกำหนดให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างเข้าเป็นสมาชิกได้โดยง่าย (automatic enrollment) การมีกลไกช่วยให้สมาชิกมีนโยบายการลงทุนที่เหมาะสมโดยกำหนดนโยบายการลงทุนสำหรับลูกจ้างที่ไม่แสดงเจตนาเลือก (default portfolio) การเปิดให้มีนายทะเบียนสมาชิกรายนายจ้าง (central registrar) การเพิ่มอัตราเพดานเงินสะสมและเงินสมทบ การให้ผู้จัดการกองทุนจ่ายเงินแยกส่วนของนายจ้างและลูกจ้างได้ การจัดการเงินคงค้าง (unclaimed money) การให้กองทุนสำรองเลี้ยงชีพรองรับการโอนย้ายกองทุนหรือชำระการขายเป็นหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินอื่นแทนเงินได้ (pay in kind) เป็นต้น

(3) การกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และส่งเสริมให้เกิดความโปร่งใสในการกำกับดูแลกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และมีการตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจอย่างเหมาะสม เช่น การให้นายจ้างมีหน้าที่ยื่นรายงานข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ การกำหนดมาตรฐานของเอกสารและแนวทางการรับจดทะเบียน การกำหนดหลักเกณฑ์การบันทึกรายได้และค่าใช้จ่ายของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ การกำหนดอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแล PVD เป็นต้น

นอกจากนี้ สำนักงาน ก.ล.ต. ได้ตระหนักถึงปัญหาเงินคงค้าง (unclaimed money) ที่มีอยู่จำนวนมาก โดยเกิดจากสาเหตุหลายประการที่ทำให้สมาชิกที่สิ้นสมาชิกภาพแล้วไม่ได้รับเงินจาก บลจ. ซึ่งต้องจ่ายผ่านคณะกรรมการกองทุนหรือนายจ้าง ดังนั้น หาก บลจ. มีข้อมูลสมาชิก จะสามารถติดต่อและจ่ายเงินโดยตรงให้แก่สมาชิกและได้รับเงินของตนเพื่อนำไปใช้ในยามจำเป็นหรือเก็บออมเพื่อรักษาเป้าหมายการออมเพื่อการเกษียณอายุ อย่างไรก็ดี การเปิดรับฟังความคิดเห็นหลักการและร่างประกาศเมื่อช่วงปลายปี 2565 ที่ผ่านมาผู้แสดงความคิดเห็น

ส่วนใหญ่ซึ่งทั้งหมดเป็น บลจ. ไม่เห็นด้วยกับหลักการดังกล่าว เนื่องจากเห็นว่ามีภาระในการจัดเก็บข้อมูลที่อาจจะไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์และบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของสำนักงาน ก.ล.ต. ดังนั้น สำนักงาน ก.ล.ต. จึงอยู่ระหว่างการพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาอื่นเพิ่มเติม ซึ่งรวมถึงการดำเนินการปรับปรุง พ.ร.บ. กองทุนฯ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (ตามที่กล่าวข้างต้น) โดยครอบคลุมหลักการที่จะช่วยจัดการปัญหาเงินคงค้าง ดังนี้ (1) การกำหนดให้นายจ้างยื่นรายงานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกองทุนและสมาชิกต่อสำนักงาน ก.ล.ต. บลจ. และบุคคลอื่นใดตามที่สำนักงาน ก.ล.ต. ประกาศกำหนด (2) การกำหนดหน้าที่ของนายจ้างในการแจ้งสิ้นสมาชิกภาพของสมาชิกต่อ บลจ. ในขณะเดียวกันให้ลูกจ้างสามารถแจ้งสิ้นสมาชิกภาพกับ บลจ. โดยตรงได้ โดยแสดงหลักฐานยืนยัน (3) สำนักงาน ก.ล.ต. มีอำนาจสั่งให้เลิกกองทุน (หรือกองทุนเฉพาะส่วน) ได้ ในกรณีมีพฤติการณ์ที่เห็นว่ากิจการกองทุน (หรือกองทุนเฉพาะส่วน) ไม่อาจดำเนินการต่อไปได้ (4) การกำหนดให้เมื่อสมาชิกสิ้นสมาชิกภาพ หากสมาชิกหรือบุคคลผู้มีสิทธิได้รับเงินไม่มาขอรับเงินภายใน 10 ปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งให้มารับเงินจากกองทุน ให้การจัดการเงินดังกล่าวเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง และ (5) การให้อำนาจสำนักงาน ก.ล.ต. กำหนดรายละเอียดของรายการในข้อบังคับได้ โดยการจ่ายเงินให้สมาชิกที่สิ้นสมาชิกภาพจะให้ใช้วิธีการโอนเงินให้แก่สมาชิกแทนการออกเป็นเช็ค เพื่อเป็นการแก้ปัญหาเงินคงค้างในระยะยาวต่อไป

7.2 การปรับปรุงหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลและการรายงานสรุปข้อมูลสำคัญของนโยบายการลงทุน และแบบรายงานข้อมูลของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

สำนักงาน ก.ล.ต. ออกประกาศปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (1) การเปิดเผยและการรายงานสรุปข้อมูลสำคัญของนโยบายการลงทุน (“factsheet”) กรณีมีการเพิ่มนโยบายการลงทุนใหม่ในกองทุนเดิม หรือกรณีมีการจัดตั้งกองทุนใหม่ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีข้อมูล PVD ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการตัดสินใจลงทุน (2) การกำหนดให้ บลจ. จัดทำแบบรายงานข้อมูลสำคัญรายนโยบายการลงทุนสำหรับ PVD ประเภท pooled fund (“แบบรายงาน PVD4000”) เพิ่มเติม และจัดส่งให้สำนักงาน ก.ล.ต. ตามรอบระยะเวลาที่สอดคล้องกับการจัดส่ง factsheet ของ PVD ประเภท pooled fund โดยประกาศดังกล่าวได้ลงในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2567 และจะมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2567 เป็นต้นไป ทั้งนี้ สำนักงาน ก.ล.ต. จะนำข้อมูล pooled fund จากแบบรายงานดังกล่าวไปใช้วิเคราะห์ภาพรวมอุตสาหกรรม และนำไปพัฒนาเครื่องมือค้นหาและเปรียบเทียบข้อมูล pooled fund รายนโยบายการลงทุน (comparison tool) ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จพร้อมเปิดใช้งานได้ภายในปี 2567 โดยจะเผยแพร่ต่อสาธารณชนผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงาน ก.ล.ต. เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการแข่งขันที่เป็นธรรมและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อสมาชิก ซึ่งจะช่วยให้คณะกรรมการกองทุนและสมาชิกเข้าถึงข้อมูลการลงทุนที่เพียงพอ เหมาะสม และเปรียบเทียบได้ สำหรับใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มโอกาสในการบรรลุเป้าหมายการออมระยะยาวเพื่อการเกษียณอายุได้ดียิ่งขึ้น

7.3 การพัฒนาระบบบำนาญของไทยและการผลักดันผลการประเมิน

ในช่วงครึ่งหลังของปี 2566 สำนักงาน ก.ล.ต. ได้ดำเนินการในด้านต่าง ๆ ร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (“สศค.”) เพื่อผลักดันให้การประเมินระบบบำนาญของไทยตามดัชนีชี้วัดระบบบำนาญโลก Mercer CFA Institute Global Pension Index (“MCGPI”) ได้รับผลการประเมินที่ดีขึ้น ส่งผลให้การประเมินระบบบำนาญของไทยประจำปี 2566 ได้คะแนนรวม 46.4 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน อยู่ในลำดับที่ 43 จากทั้งหมด 47 ประเทศ โดยปรับตัวดีขึ้นจากผลการประเมินในปี 2565 ซึ่งได้คะแนนรวม 41.7 คะแนน และอยู่ในลำดับสุดท้าย หากพิจารณาผลการประเมินในรายละเอียด 3 ด้านหลักของ MCGPI พบว่า ผลการประเมินระบบบำนาญของไทยมีคะแนนดีขึ้นทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

(1) ด้านความเพียงพอของเงินเกษียณ (adequacy) จาก 41.3 คะแนน เป็น 45.4 คะแนน

(2) ด้านความยั่งยืนของระบบบำนาญ (sustainability) จาก 36.4 คะแนน เป็น 42.2 คะแนน

(3) ด้านความน่าเชื่อถือของระบบบำนาญ (integrity) จาก 50 คะแนน เป็น 53.9 คะแนน

ในการผลักดันให้ผลการประเมินระบบบำนาญของไทยประจำปี 2566 ปรับตัวดีขึ้น สำนักงาน ก.ล.ต. ได้ดำเนินการ ดังนี้

7.3.1 การวิเคราะห์และทบทวนผลการประเมินประจำปี 2565

การประเมินระบบบำนาญตาม MCGPI เป็นการประเมินระบบบำนาญในภาพรวมของประเทศ ซึ่งครอบคลุมถึงการออมเพื่อการเกษียณอายุอื่น ๆ ด้วย นอกเหนือจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพและกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund: “RMF”) แต่สำนักงาน ก.ล.ต. กลับพบว่า การประเมินประจำปี 2565 ในส่วนของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพและ RMF อยู่บนฐานข้อมูลบางส่วนที่ไม่เป็นปัจจุบัน อันส่งผลให้การจัดลำดับระบบบำนาญของไทยไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ซึ่ง สศค. ได้มอบหมายให้สำนักงาน ก.ล.ต. ให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันเพื่อให้ผลการประเมินระบบบำนาญของไทยในปี 2566 สอดคล้องกับความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น

7.3.2 การนำเสนอข้อมูลสำหรับการประเมินประจำปี 2566

สำนักงาน ก.ล.ต. ได้หารือร่วมกับผู้แทนของบริษัท เมอร์เซอร์ ประเทศไทย จำกัด ในฐานะผู้จัดทำ MCGPI เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาให้ผลการประเมินระบบบำนาญของไทยอยู่ในลำดับที่ดีขึ้น พร้อมทั้งให้ข้อมูลของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพและ RMF เพื่อประกอบการจัดทำ MCGPI ประจำปี 2566 โดยเสนอข้อมูลที่ครอบคลุมทั้ง 3 ด้านหลักตามแนวทางการประเมิน MCGPI เช่น ข้อมูลสิทธิประโยชน์ทางภาษี ทางเลือกในการรับเงิน การโอนเงินไปกองทุนเพื่อการเกษียณอื่น การสนับสนุนด้านธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม การจัดทำข้อมูลและเปิดเผยต่อสมาชิก กลไกคุ้มครองสมาชิก เป็นต้น

อย่างไรก็ดี แม้ว่าผลการประเมิน MCGPI ประจำปี 2566 ของไทยจะดีขึ้นจากปี 2565 แต่ระบบบำนาญของไทยยังคงต้องได้รับการพัฒนาในทุกมิติอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ประเทศไทยมีระบบบำนาญที่ดีขึ้น รองรับสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ โดยในปี 2567 สำนักงาน ก.ล.ต. มีแผนที่จะพัฒนาการกำกับดูแลการจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาระบบบำนาญของประเทศไทยให้ดียิ่งขึ้นต่อไป
